

תנ"ך

לבתי ספר עצמאיים

על פי תכנית הרפורמה ללמידה משמעותית

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שתיים.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק ראשון — עיון בתורה (בראשית, דברים) — (8×4) — 32 נקודות
פרק שני — עיון ובקיאות בחומש ויקרא — $(9 \times 2) + (20 \times 1)$ — 38 נקודות
פרק שלישי — בקיאות בספרים יהושע, שופטים,
שמואל א, שמואל ב — (5×6) — 30 נקודות
סה"כ — 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם ונקי, בלי פירושים ובלי תוספות.

ד. הוראות מיוחדות: בפרק השלישי יש לענות על פי אחד הפרשנים: רש"י או מצודת דוד.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיזטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיזטה" בראש כל עמוד טיזטה. רישום טיזטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון — עיון בתורה (בראשית, דברים) (32 נקודות)

ענה על ארבע מן השאלות 1-6 (לכל שאלה — 8 נקודות).

1. בראשית, כ', י"ז - כ"א, ט'

א. לפי רש"י, מדוע תפילת אברהם על אבימלך (כ', י"ז-י"ח) נסמכה לפסוק "וה'פקד את

שרה" (כ"א, א')? (3 נקודות)

ב. "כל השמע יצחק לי" (כ"א, ו').

הסבר דברים אלה לפי הפשט ולפי הדרש ברש"י. (2 נקודות)

ג. "מצחק" (כ"א, ט').

ראב"ע: "כי כן מנהג כל נער. ותקנא בו בעבור היותו גדול מבנה".

הסבר מדוע ביקשה שרה לגרש את ישמעאל, לפי ראב"ע ולפי אחד מן הפירושים של רש"י.

(3 נקודות)

2. בראשית, כ"ד, כ"ט-ל"ט

א. "וירץ לבן אל האיש" (פסוק כ"ט).

לפי רש"י, מדוע רץ לבן? (2 נקודות)

ב. "ויפתח הגמלים" (פסוק ל"ב).

לפי רש"י, מה עשה העבד ומדוע? (3 נקודות)

ג. "אלי לא תלך האשה אחרי" (פסוק ל"ט).

לפי רש"י, מה מרמז הכתיב החסר במילה "אלי"? (3 נקודות)

3. **בראשית, כ"ז, א'-ד'**

- א. "ותכהין עיניו" (פסוק א').
לפי שניים מן הפירושים של רש"י, הסבר מדוע כהו עיניו של יצחק. (2 נקודות)
- ב. עיין בפסוק ב'.
לפי רש"י, מדוע חשש יצחק דווקא עכשיו מפני יום מותו? (3 נקודות)
- ג. "ועשה לי מטעמים" (פסוק ד').
לפי ספורנו, הסבר מדוע ביקש יצחק שעשן יביא לו מטעמים לפני שבירך אותו, ואילו מיעקב לא ביקש יצחק דבר לפני שבירך אותו. (3 נקודות)

4. **בראשית, מ"ז, כ"ח-ל"א**

- א. עיין בפסוק כ"ח.
לפי שני הפירושים של רש"י, מדוע פרשה זו סתומה? (3 נקודות)
- ב. "אל נא תקברני במצרים" (פסוק כ"ט).
לפי שניים מן הפירושים של רש"י, מדוע ביקש יעקב שלא להיקבר במצרים? (2 נקודות)
- ג. "ויאמר השבעה לי" (פסוק ל"א).
לפי רמב"ן, מדוע היה צורך בשבועה, הרי יעקב היה יכול לסמוך על יוסף? (3 נקודות)

5. **דברים, ל"ב, א'-ד'**

- א. "האזינו השמים ואדברה" (פסוק א').
לפי רש"י, מה הן שתי הסיבות לפנייה של משה לשמים ולארץ שיהיו עדים לדבריו? (3 נקודות)
- ב. עיין בפסוק ג'.
לפי רש"י, הסבר את משמעות המילה "כי" בפסוק, וכתוב איזו הלכה נלמדת מפסוק זה. (2 נקודות)
- ג. עיין בפסוק ד'.
לפי רש"י, כתוב שני עקרונות שלומדים מפסוק זה על השכר והעונש לרשעים ולצדיקים. (3 נקודות)

6. דברים, ל"ג, ז'-י"ב

א. עיין בפסוק ז'.

לפי רש"י, ציין שני אירועים עתידיים הנרמזים בברכה ליהודה. (2 נקודות)

ב. עיין בפסוקים ח'-ט'.

לפי רש"י, כתוב שני עניינים המייחדים את שבט לוי משאר השבטים. (3 נקודות)

ג. "לבנימן אמר" (פסוק י"ב).

לפי רש"י, מדוע הברכה לבנימין סמוכה לברכה ללוי, ומדוע הוקדמה הברכה לבנימין

לברכה ליוסף? (3 נקודות)

פרק שני — עיון ובקיאות בחומש ויקרא (38 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 7-9 (לכל שאלה — 9 נקודות), ועל שאלה 10 (20 נקודות).

ענה על שתיים מן השאלות 7-9.

7. ויקרא, ט"ז, א'-ד'

- א.** "וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן" (פסוק א').
לפי רש"י, מהו הקושי בפסוק, ומהי התשובה לפי המשל שהוא מביא? (3 נקודות)
- ב.** "כי בענן אראה על הכפרת" (פסוק ב').
הסבר את הכתוב לפי הפשט ולפי הדרש ברש"י. (3 נקודות)
- ג.** עיין בפסוק ד'.
לפי רש"י, הסבר מדוע לבש אהרן רק בגדים אלה בבואו אל הקודש. (3 נקודות)

8. ויקרא, י"ט, י"א-ט"ו

- א.** עיין בפסוקים י"א-י"ב.
לפי רש"י, מה הם ארבעת האיסורים שבפסוקים אלה? הסבר את הקשר ביניהם. (3 נקודות)
- ב.** "לא תקלל חרש... ויראת מאלקיך אני ה' " (פסוק י"ד).
לפי רמב"ן, מדוע נאמר "ויראת מאלקיך" בפסוק זה? (3 נקודות)
- ג.** "לא תשא פני דל ולא תהדר פני גדול" (פסוק ט"ו).
לפי רש"י, הסבר מה נדרש מן הדיין במילים אלה, וכתוב מהו הנימוק בפסוק לדרישה זו. (3 נקודות)

9. ויקרא, כ"ג, ב'-י"א

א. פרשת המועדות נאמרה גם בפרשת אמור (ויקרא, כ"ג) וגם בפרשת פינחס (במדבר, כ"ח-כ"ט).

לפי רמב"ן, מה נוסף בפרשת המועדות בספר במדבר, ומדוע לא נכתב הדבר בספר ויקרא? (3 נקודות)

ב. "אלה הם מועדי... וביום השביעי שבת שבתון" (פסוקים ב'-ג').

מהו הקושי של רש"י בפסוק זה, ומהי תשובתו? (4 נקודות)

ג. "ממחרת השבת" (פסוק י"א).

לפי רש"י, הסבר באיזו שבת מדובר, ומה ההכרח לפרש כך. (2 נקודות)

ענה על שאלה 10 (שאלת חובה).

10. לפניך שישה סעיפים (א-ו), ובהם קטעי פסוקים.

בחר בארבעה סעיפים, העתק למחברתך את האות המציינת את הסעיף שבחרת, וכתוב ליד כל אות מהו ההקשר שבו נאמרו הדברים, ומהו הפשט על פי רש"י (פירוש אחד). (לכל סעיף — 5 נקודות; סך הכול — 20 נקודות).

א. "ריח ניחוח לה'".

ב. "ראשיכם אל תפרעו".

ג. "וטמא טמא יקרא".

ד. "ונתן אהרן על שני השעירים גרלות".

ה. "ושרט לנפש".

ו. "בית מושב עיר חומה".

פרק שלישי — בקיאות בספרים יהושע, שופטים, שמואל א, שמואל ב

(30 נקודות)

ענה על שש מן השאלות 11-20 (לכל שאלה — 5 נקודות).

שים לב: בשאלות שבחרת יש לענות על פי אחד הפרשנים: רש"י או מצודת דוד.

11. יהושע, ז', י"ט-כ'

מהו ה"כבוד לה" (פסוק י"ט) שבלכידת עכן? הסבר את דברי עכן "כזאת וכזאת עשיתי" (פסוק כ').

12. יהושע, ט', ד'-י"ד

הסבר את ערמתם של הגבעונים, על פי פסוקים ד'-ה', ואת משמעות הביטוי "ויקחו האנשים מצידם" (פסוק י"ד).

13. שופטים, ה', י'-י"א

הסבר מי הם שלושת סוגי האנשים שיספרו על תשועת ה', ומהי התשועה שעליה יספרו.

14. שופטים, י"ד, ד'

מהי "תִּצְאָנָה", ולשם מה ביקש שמשון תואנה מפלשתים?

15. שופטים, כ', י"ח-כ"א

בפסוק י"ח ה' עונה "יהודה בתחלה". מה הייתה הטעות של ישראל בהבנת תשובה זו, ובשל איזה חטא הפסידו ישראל?

16. שמואל א, א', ג'-ה'

הסבר את המעשים של אלקנה בפסוקים אלה.

17. **שמואל א, ח', ג'-ו'**

הסבר את חטאם של בני שמואל (בפסוק ג'). מדוע הבקשה של ישראל (בפסוקים ה'-ו') הייתה רעה בעיני שמואל?

18. **שמואל ב, א', י"ח**

מדוע אמר דוד בזמן זה "ללמד בני יהודה קשת"? מהו "ספר הישר"?

19. **שמואל ב, ו', ז'**

מדוע חרה אף ה'? הסבר "על השל".

20. **שמואל ב, י"ט, י"ט-כ"ג**

הסבר מדוע חשב שמעי שדוד ירצה להרוג אותו, ומדוע לא הרג אותו דוד.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך